

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 28.10.2020
C(2020) 7274 final

KOMMISSIONENS YTTRANDE

av den 28.10.2020

**i enlighet med artikel 20.5 i förordning (EG) nr 2019/943 om Finlands
genomförandeplan**

(ENDAST DE FINSKA OCH SVENSKA TEXTERNA ÄR GILTIGA)

KOMMISSIONENS YTTRANDE

av den 28.10.2020

i enlighet med artikel 20.5 i förordning (EG) nr 2019/943 om Finlands genomförandeplan

(ENDAST DE FINSKA OCH SVENSKA TEXTERNA ÄR GILTIGA)

I. FÖRFARANDE

Den 10 juli 2020 mottog kommissionen en genomförandeplan för Finland från Arbets- och näringsministeriet, som utarbetats i enlighet med artikel 20.3 i förordning (EG) nr 2019/943¹ (nedan kallad *elförordningen*). Enligt artikel 20.3 i elförordningen ska medlemsstater med resurstillräcklighetsproblem i en genomförandeplan fastställa åtgärder för att undanröja snedvridningar till följd av lagstiftning eller marknadsmisslyckanden på sina marknader.

Enligt artikel 20.5 i elförordningen ska kommissionen avge ett yttrande om huruvida de föreslagna åtgärderna och tidsplanen för deras antagande är tillräckliga för att undanröja snedvridningar till följd av lagstiftning eller marknadsmisslyckanden.

II. BESKRIVNING AV GENOMFÖRANDEPLANEN

I sin genomförandeplan föreslår Finland att följande åtgärder ska genomföras:

1. Allmänna villkor på grossistmarknaden

Finland anger att det inte finns några formella eller informella pristak på dagen före- och intradagsmarknaderna utöver de tekniska gränser som för närvarande tillämpas inom europeisk gemensam dagen före- och intradagskoppling i enlighet med artiklarna 41.1 och 54.1 i förordning 2015/1222. Finland lyfter också fram att det inte heller finns några formella eller informella regler eller krav som begränsar producenternas möjligheter att fritt prissätta sina erbjudanden på grossistmarknaderna. Det finns inte heller några regler eller bestämmelser som kräver att den systemansvarige för överföringssystemet ska frigöra produktionsreserver på grundval av marknadspriser.

2. Balansmarknader

Finland driver en gemensam nordisk balansmarknad. Obalanser på marknaden hanteras och regleras i enlighet med gemensamma regler som fastställs i systemdriftsavtalet mellan de nordiska systemansvariga för överföringssystemen. Balansering hanteras inom de nordiska

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el, 14.6.2019, EUT L 158, s. 54

kontrollområdena som ett system som består av alla fyra nordiska systemansvariga för överföringssystem. Alla anbud samlas in på den gemensamma nordiska rangordningslistan och i förteckningens ordningsföljd genomförs produktionsökningar och -minskningar i första hand där det är mest fördelaktigt och i andra hand i anbudens prisordning, dock med beaktande av överbelastning mellan kontrollområden.

Finland anger att de nordiska systemansvariga för överföringssystem 2018 undertecknade ett avtal om att uppdatera och anpassa utformningen av balansmarknaden för att säkerställa ett effektivt och säkert balanseringssystem i enlighet med förordning (EG) 2017/2195² om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el (nedan kallade *riktlinjer för elbalansering*). Åtgärderna omfattar bland annat följande:

- (a) En nordisk marknad för balanskapacitet från frekvensåterställningsreserver med automatisk aktivering, senast 2020.
- (b) En enda prismodell för avräkning av obalanser, senast 2021.
- (c) En avräkningsperiod för obalanser på 15 minuter i linje med riktlinjerna för elbalansering³, senast 2023.
- (d) En nordisk marknad för balanskapacitet från frekvensåterställningsreserver med manuell aktivering, senast 2024.

Finland uppger att det inte fördes några diskussioner om att införa en mekanism för bristprissättning i enlighet med artikel 44.3 i riktlinjerna för elbalansering.

3. Efterfrågeflexibilitet

Finland anser att det har varit ledande när det gäller att främja prissignaler i realtid för alla konsumenter. Industriella användare är aktiva på marknaderna och det är vanligt att de optimerar sin leveransportfölj på grundval av marknadspriserna för dagen före-marknaden. Större hushållskonsumenter (främst eluppvärmning) rör sig också mot marknadsbaserade lastfördelningssystem.

Finland har genomfört en fullständig installation av smarta mätare för alla kunder, inklusive hushållskunder (för närvarande 99,8 % av kunderna, 100 % av uppmätt energi) och har föreskrivit att timuppgifter ska användas för avräkningsändamål. Alla kunder har möjlighet att välja ett elavtal med dynamisk prissättning baserad på dagen före-marknadspriserna. Nästan alla leverantörer tillhandahåller också dynamiska avtal till sina kunder. I slutet av 2018 hade

² Kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el

³ Enligt förordning (EG) nr 2017/2195 ska alla systemansvariga för överföringssystem tillämpa avräkningsperioden för obalanser på 15 minuter i alla planeringsområden, samtidigt som man säkerställer att alla gränser för marknadstidsenheten sammanfaller med gränserna för avräkningsperioden för obalanser. Enligt förordningen får den nationella tillsynsmyndigheten, på begäran av den systemansvarige för överföringssystemet eller på eget initiativ, bevilja de berörda systemansvariga för överföringssystem ett undantag från denna skyldighet till och med den 1 januari 2025. I maj 2020 meddelade de nordiska systemansvariga för överföringssystem att de gemensamt kommer att ansöka om ett sådant undantag till och med den 22 maj 2023.

cirka 9 % av detaljhandelskunderna ett elavtal med dynamiska priser. Det finns också tjänsteleverantörer, både aggregatorer och oberoende aggregatorer, som ger små kunder möjlighet att delta på balansmarknader.

Finland har åtagit sig att genomföra sina rekommendationer från arbetsgruppen för smarta nät senast 2021 för att ytterligare öka efterfrågefleksibiliteten och kundernas möjligheter att delta. Detta inbegriper fastställande av funktionskrav för nästa generations smarta mätare.

4. Slutkundsmarknader: reglerade priser

Finland uppger att landet redan har en helt avreglerad slutkundsmarknad.

5. Sammanlänkning

Finland uppger att det finns starka sammanlänkningskapaciteter till grannländerna (totalt 5 100 MW jämfört med toppbelastningen på 15 300 MW), och den största delen av sammanlänkningskapaciteten (3 600 MW) baseras på likströmsteknik. Växelströmsanslutningar till Sverige kopplar samman Finland med det nordiska synkronsystemet och är avgörande för driften av det finska elsystemet. Finland och Sverige har åtagit sig att öka graden av växelströmssammanlänkning med en ny luftledning på 800 MW senast 2025.

Finland framhåller att 1 500 MW av importkapaciteten kommer från tredjeländer. Den kommersiella överföringskapaciteten från tredjeländer till Finland är 1 300 MW och 320 MW från Finland till tredjeländer. Finland uppger att man inte har för avsikt att öka beroendet av tredjeländer när det gäller en trygg elförsörjning.

III. KOMMENTARER

På grundval av anmälan har kommissionen följande kommentarer till genomförandeplanen.

1. Balansmarknader

Kommissionen välkomnar reformen av den nordiska balansmarknaden för att säkerställa ett effektivt och säkert balanseringssystem som är förenligt med riktlinjerna för elbalansering (15 minuters avräkningsperiod för obalanser, en gemensam prissättningsmekanism för avräkning av obalanser etc.).

Kommissionen välkomnar också Finlands åtagande, tillsammans med andra medlemsstater i Norden, att delta i den europeiska plattformen för utbyte av balansenergi från frekvensåterställningsreserver med manuell aktivering, den europeiska plattformen för utbyte av balansenergi från frekvensåterställningsreserver med automatisk aktivering och den europeiska plattformen för nettning av obalanser i enlighet med artiklarna 20, 21 och 22 i riktlinjerna för elbalansering samt befintliga initiativ för gemensam upphandling av resurser för frekvenshållningsreserver.

En effektiv bristprissättning uppmuntrar marknadsaktörerna att reagera på marknadens signaler och vara tillgängliga när marknadsbehovet är som störst och säkerställa att de täcker sina kostnader på grossistmarknaden. I artikel 44.3 i riktlinjerna för elbalansering beskrivs en ytterligare avräkningsmekanism separat från avräkningen av obalanser för att avräkna upphandlingskostnaderna för balanskapacitet, administrativa kostnader och andra kostnader i samband med balansering, helst genom införandet av en mekanism för bristprissättning. Kommissionen uppmanar Finland att överväga att införa en funktion för bristprissättning så snart som möjligt, dock senast den 1 januari 2022.

Kommissionen anser att det är viktigt att denna mekanism är väl utformad så att den inte bara ger incitament till kortsiktig flexibilitet utan också sänder lämpliga signaler om investeringar för att upprätthålla systemets tillräcklighet. I detta sammanhang uppmanar kommissionen Finland att överväga huruvida det pristillägg som den nämnda funktionen skapar i bristtider bör tillämpas inte bara på balansansvariga parter utan även på leverantörer av balanstjänster som tillhandahåller balansenergi till systemansvariga för överföringssystem. Kommissionen anser också att bristprissättningsfunktionen bör aktiveras vid reservbrist i systemet och att den bör kalibreras för att öka priserna på balansenergi till värdet av förlorad last (Value of Lost Load, VoLL) när systemet har slut på reserver.

2. Sammanlänkning

Kommissionen välkomnar Finlands formulering om den sannolika utvecklingen av sammanlänkningskapacitet. Tillförlitligheten om storleken på den tillgängliga framtida sammanlänkningskapaciteten är viktig för att marknadsaktörerna ska kunna fatta välgrundade beslut om investeringar i produktion eller efterfrågeflexibilitet.

3. Kapacitetsmekanism

Kommissionen uppmanar Finland att se till att utformningen av dess kapacitetsmekanism uppfyller kraven i elförordningen och om nödvändigt anpassa mekanismen, i enlighet med artikel 22.5 i förordningen. Kommissionen uppmanar i synnerhet Finland att följa artikel 22.2 i elförordningen. I den sägs att under de avräkningsperioder för obalanser då resurser i den strategiska reserven dirigeras ska obalanser på marknaden avräknas till minst värdet av förlorad last eller till ett värde som är högre än den tekniska prisgräns på intradagsmarknaden som avses i artikel 10.1, beroende på vad som är högre.

Åtgärden ska också överensstämma med artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

4. Andra rekommendationer

Kommissionen rekommenderar Finland att tillsammans med de övriga medlemsstaterna i Norden sträva efter att inrätta ett regionalt samordningscentrum i enlighet med artiklarna 34–47 i elförordningen. Det regionala samordningscentrumet bör vara i drift senast i juli 2022. Regionala samordningscentrum stöder den alltmer integrerade driften av elsystemen i hela EU och säkerställer därmed deras effektiva och säkra prestanda.

IV. SLUTSATS

I enlighet med artikel 20.5 i elförordningen uppmanar kommissionen Finland att ändra sin genomförandeplan för att ta största möjliga hänsyn till kommissionens ovannämnda synpunkter. Finland uppmanas att offentliggöra sin ändrade plan inom tre månader och informera kommissionen om detta.

Enligt artikel 20.6 i elförordningen ska Finland övervaka tillämpningen av sin genomförandeplan och offentliggöra resultaten av övervakningen i en årlig rapport och överlämna denna rapport till kommissionen. I denna rapport uppmanas Finland att förklara om och i vilken utsträckning marknadsreformerna har genomförts enligt den planerade tidsplanen och, om så inte är fallet, förklara varför.

Kommissionens ståndpunkt i fråga om denna anmälan påverkar inte dess eventuella ståndpunkt om huruvida en nationell genomförandeåtgärd är förenlig med EU-lagstiftningen.

Kommissionen kommer att offentliggöra detta dokument på sin webbplats. Kommissionen betraktar inte uppgifterna i detta dokument som konfidentiella. Finland uppmanas att inom tio arbetsdagar efter mottagandet av denna skrivelse meddela kommissionen om man, i enlighet med EU:s bestämmelser och nationella bestämmelser om affärshemligheter, anser att detta dokument innehåller konfidentiell information som bör strykas innan dokumentet offentliggörs.

Utfärdat i Bryssel den 28.10.2020

*På kommissionens vägnar
Kadri Simson
Ledamot av kommissionen*

